

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Auditrapport Baten- lastenagentschap Rijksvastgoedbedrijf 2021

Colofon

Titel	Auditrapport baten-lastenagentschap Rijksvastgoedbedrijf 2021
Uitgebracht aan	Directeur-generaal Rijksvastgoed Bedrijf
Datum	13 mei 2022
Kenmerk	2022-0000147014

Inhoud

1	Focus op optimalisatie, eerste resultaten zichtbaar—7
1.1	Programma HARP voltooid, focus op optimalisatie—7
1.1.1	Belangrijke positieve ontwikkelingen—7
1.1.2	Belangrijkste verbeterpunten—7
1.1.3	Managementreactie Rijksvastgoedbedrijf—7
1.1.4	Gevolgen COVID-19—8
1.2	Doel en doelgroepen—8
1.3	Verspreidingskring—8
1.4	Leeswijzer—8
2	Uitkomsten controle intern financieel jaarverslag—9
2.1	Goedkeurende controleverklaring—9
2.2	Frauderisico's en de uitkomsten—9
2.3	Niet financiële informatie—10
2.4	Omvang financiële stromen en standen—11
2.5	Bevindingen accountantscontrole financiële overzichten—11
2.5.1	Geen getrouwheidsfouten en -onzekerheden—11
2.5.2	Geringe rechtmatigheidsfouten en -onzekerheden—11
3	Resultaat opvolging bevindingen zichtbaar—12
3.1	Inleiding—12
3.2	Proces ingebruikgeving—12
3.3	Beheer projecten—13
3.4	Beheer IT—14
3.5	Afspraken met opdrachtgevers—15
3.6	Overige bevindingen zonder weging—15
3.6.1	Programma Binnenhof—15
3.6.2	Aanbestedingen—16
3.6.3	Overschrijding mandaat inkoopposten—16
3.6.4	Betrouwbaarheid lijstwerk materiele vaste activa (MVA)—16
4	Ondertekening—17

1 Focus op optimalisatie, eerste resultaten zichtbaar

1.1 Programma HARP voltooid, focus op optimalisatie

Het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) kan zich door afronding van het meerjarig harmonisatieprogramma (verder: HARP) meer focussen op het optimaliseren van processen in de bedrijfsvoering. Tegelijkertijd zien wij dat in de huidige politiek-bestuurlijke dynamiek nieuwe taken op het RVB afkomen en strategiewijzigingen (bijvoorbeeld het post COVID-19 gebruik van kantoren) bij het gebruik van vastgoed van het Rijk in het verschiet liggen.

Dit rapport beschrijft het beeld uit de controle 2021, waaronder de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering die wij ten opzichte van 2020 hebben geconstateerd. Hieronder gaan we in op de belangrijkste positieve ontwikkelingen en verbeterpunten.

1.1.1 *Belangrijke positieve ontwikkelingen*

Het RVB stuurt centraal via de afdeling Fiscaliteit, Audit en Risicomanagement (FAR) op de opvolging van onze bevindingen. Wij merken op dat door deze inspanning bevindingen gedurende onze controle goed zijn afgestemd en de opvolging concreet is vormgegeven.

Op het projectbeheer zien wij concrete verbetermaatregelen die het RVB op dit moment in de praktijk brengt. Deze verbetermaatregelen bevatten in opzet de juiste elementen om te komen tot een hoger niveau van projectbeheersing. Het aandachtspunt is nog niet volledig opgelost zodat wij het gewicht van deze gemiddelde bevinding (nog) niet hebben kunnen aanpassen.

Ook zien wij in 2021 verbeteringen met betrekking tot de afspraken die met gebruikers zijn gemaakt. Wij noemen hierbij de afspraken over de risico-inschatting rondom bodemmaterialen en de breedplaatvloeren. Wij beschouwen de eerdere lichte bevinding als opgelost.

1.1.2 *Belangrijkste verbeterpunten*

Het belangrijkste verbeterpunt is te herleiden tot het doelmatiger inrichten van de interne beheersing. Wij constateren dat in bepaalde gevallen (o.a. leegstandscontrole ingebruikgeving en overschrijding autorisatie inkopen) uitgebreide procedures en controles achteraf nodig zijn. Dit omdat de betrouwbaarheid (in de zin van juistheid en volledigheid) van de primaire registraties in de ondersteunende systemen niet door geprogrammeerde controles (application controls) vooraf wordt afgedwongen. De focus moet wat ons betreft liggen op het optimaliseren van de processen die leiden tot deze registraties. Waar mogelijk zal het RVB dit met een aanpassing van het systeem kunnen oplossen. In hoofdstuk 3 gaan wij nader in op de bevindingen in relatie tot voorgaand jaar op het gebied van de interne beheersing.

1.1.3 *Managementreactie Rijksvastgoedbedrijf*

Wij zien in het rapport de bevestiging dat het optimalisatieproces binnen het RVB verder vorm en inhoud begint te krijgen. De ADR constateert een positieve ontwikkeling in de beheersing van het projectenbeheer en de afspraken met onze opdrachtgevers. Wij zien de constateringen van de ADR als een stimulans om de

verdere verbeteringen in het financieel beheer in 2022 voort te zetten en daarbij opvolging te geven aan de in het rapport opgenomen adviezen. De ADR ziet geen majeure bewegingen in de processen rondom de ingebruikgeving en het IT-beheer. In deze processen zijn verbeterstappen te zetten rondom de automatiseringsgraad voor ingebruikgeving en het professionaliseren van het IT-beheer. Wij zullen in 2022 het gesprek met de ADR aangaan om te bezien welke handelingsmogelijkheden het RVB heeft om de voorgestelde verbeterstappen mogelijk te maken.

1.1.4 **Gevolgen COVID-19**

Ook 2021 stond maatschappelijk gezien voor een belangrijk deel in het teken van de coronacrisis, met forse gevolgen voor de Nederlandse begroting. Om de gevolgen van de coronacrisis te beperken heeft het kabinet omvangrijke nood- en steunmaatregelen genomen. Extra uitgaven door het RVB bleven verhoudingsgewijs beperkt. Het veelvuldig thuiswerken afgelopen jaar heeft geen waarneembare impact gehad op de kwaliteit van het financieel beheer; het RVB is er ondanks de omstandigheden in geslaagd een aantal verbeteringen te realiseren.

1.2 **Doel en doelgroepen**

Deze rapportage heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de verbetering van het financieel beheer, de materiële bedrijfsvoering en de daartoe bijgehouden administraties van het RVB. Wij wijzen erop dat het doel van de jaarrekeningcontrole is het verstrekken van een controleverklaring bij de in het intern financieel jaarverslag 2021 opgenomen financiële overzichten. Daarnaast hebben wij, in het kader van de wettelijke controle van het jaarverslag van Begrotingshoofdstuk VII van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de verantwoording van activiteiten die het RVB onder verantwoordelijkheid van BZK verricht gecontroleerd. Onze bevindingen zijn beperkt tot de aspecten die wij voor deze doelen hebben gecontroleerd. Het auditrapport is gericht aan het management van het RVB en de overige leden van het Auditberaad, waaronder BZK als moederdepartement/ eigenaar van het RVB.

1.3 **Verspreidingskring**

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Dit auditrapport is gericht aan het management van het RVB en de overige leden van het Auditberaad, waaronder BZK als moederdepartement/ eigenaar van het RVB.

In de ministerraad is besloten dat het opdrachtgevende ministerie BZK waarvoor de ADR een rapport heeft geschreven, het rapport binnen zes weken op de website van de rijksoverheid plaatst, tenzij daarvoor een uitzondering geldt. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van door de ADR uitgebrachte rapporten en plaatst dit overzicht op de website.

1.4 **Leeswijzer**

Dit rapport is als volgt ingedeeld:

- de uitkomsten van de controle van het intern financieel jaarverslag (hoofdstuk 2); en
- de opvolging van de (gewogen) bevindingen interne beheersing en overige opmerkingen financieel beheer (hoofdstuk 3);

2 Uitkomsten controle intern financieel jaarverslag

2.1 Goedkeurende controleverklaring

Separaat hebben wij op 15 maart 2022 een controleverklaring afgegeven (kenmerk 2022-0000098828) bij het intern financieel jaarverslag 2021 opgenomen financiële overzichten van het RVB. Dit oordeel, zoals vermeld in deze controleverklaring, houdt in dat de in het intern financieel jaarverslag opgenomen financiële overzichten in alle van materieel belang zijnde aspecten zijn opgesteld in overeenstemming met de door het RVB gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in de grondslagen van het intern financieel jaarverslag.

Het RVB heeft de bij de gekozen grondslagen voor waardering en resultaatbepaling de specifieke aanwijzingen toegepast van het ministerie van Financiën (kenmerk BZ/2015-436 U en kenmerk 2019-0000160811). Het intern financieel jaarverslag en de controleverklaring heeft een afgebakende gebruikerskring bestaande uit de ministeries van BZK en Financiën.

Een voorwaarde voor de goedkeuring door het ministerie van Financiën is het opnemen van additionele informatie in de toelichting op het intern financieel jaarverslag van het RVB omtrent:

- Samenstelling van het onroerend goed in eigendom van het RVB dat is gewaardeerd op €1, dan wel het onroerend goed dat niet binnen het Rijkshuisvestingsstelsel valt;
- Een specificatie van het resultaat c.q. resultaatanalyse gekoppeld aan de productcategorieën uit de producten- en dienstencatalogus van het RVB.

2.2 Frauderisico's en de uitkomsten

Met ingang van 2021 rapporteren wij in de controleverklaring over frauderisico's. Fraude kan een groot effect hebben op de reputatie van uw agentschap en kan tot grote financiële schade leiden. Het is zowel in uw belang als dat van belanghebbende gebruikers van het jaarverslag om expliciet aandacht te besteden aan het beheersen van frauderisico's.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het management van het RVB. Als onderdeel van onze controle identificeren en schatten wij de risico's in op een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten die het gevolg zijn van fraude.

Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het RVB en zijn omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces. Hierbij hebben wij de wijze waarop het management inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort, betrokken. Wij constateren dat het RVB beschikt over een actuele, geformaliseerd fraudekader voorzien van risico's en weerbaarheidsmaatregelen, alsmede een integriteitsmeldpunt.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's, de belangrijkste specifieke controlewerkzaamheden die wij naar aanleiding daarvan hebben uitgevoerd en de uitkomsten, zijn als volgt samen te vatten:

- Doorbreking van de interne beheersingsmaatregelen van het management. Hiertoe hebben wij detailwerkzaamheden uitgevoerd op belangrijke schattingen in de financiële overzichten zoals restwaarden- en afschrijvingstermijnen van het vastgoed, inschattingen van projectverliezen en eventuele indicaties van duurzame waardeverminderingen.
- Onvolledige verantwoording van opbrengsten. Hiertoe hebben wij de aansluiting vastgesteld tussen de intern uitgevoerde ingebruikgevingcontrole, activaregistratie en de financiële verantwoording. Daarnaast hebben wij de betrouwbaarheid vastgesteld van de vergelijking in verhuurde vierkante meters en tarieven tussen 2020 en 2021 per object, een deelwaarneming uitgevoerd op uitbreidingen en wijzigingen in de activaregistratie en op de juistheid van verantwoorde leegstand.
- Verkooptransacties van vastgoed met (verbonden) partijen tegen een niet zakelijke prijs. Hiertoe hebben wij vastgesteld dat er een taxatierapport van een onafhankelijke taxateur en een adequate onderbouwing van de koopprijs aanwezig was.
- Aankooptransacties van vastgoed met (verbonden) partijen tegen een niet zakelijke prijs. Hiertoe hebben wij vastgesteld dat er een sluitende afrekening van de notaris aanwezig was, een taxatierapport uitgevoerd door een onafhankelijk gecertificeerd taxateur en BIBOB-toetsing heeft plaatsgevonden.
- Ongeautoriseerde uitstroom van middelen in het betaalproces. Hiertoe hebben wij data-analyse uitgevoerd op mutaties van de crediteuren stamgegevens, op handmatige betalingen (inclusief op mogelijke dubbele betalingen), toepassing van het 4-ogen principe, aansluiting hashtotals bankapplicatie op hashtotal ERP pakket en dat betalingen in ING IBP zijn afgehandeld.

Uit de door ons verrichte werkzaamheden volgen géén signalen van (mogelijke) fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten.

2.3 Niet financiële informatie

Wij hebben onderzocht of de in het intern financieel jaarverslag opgenomen andere (niet-financiële) verantwoordingsinformatie niet strijdig is met de in het intern financieel jaarverslag opgenomen financiële overzichten en geen materiele afwijkingen bevat.

2.4 Omvang financiële stromen en standen

De omvang van de financiële stromen en standen voor het baten-lastenagentschap zijn opgenomen in de onderstaande tabel.

€ (x 1.000)	2021	2020
Totaal baten	1.333.610	1.319.908
Totaal lasten	1.319.923	1.288.720
Saldo van baten en lasten	13.687	31.188
Totaal activa	8.414.743	7.873.253
<i>waarvan Materiële Vaste Activa</i>	7.587.208	7.155.897
Totaal passiva (excl. eigen vermogen)	8.341.127	7.784.379
Totaal eigen vermogen	73.616	88.874

Tabel 1: Omvang financiële stromen en standen

2.5 Bevindingen accountantscontrole financiële overzichten

2.5.1 *Geen getrouwheidsfouten en -onzekerheden*

Tijdens onze controle hebben wij geen getrouwheidsfouten en -onzekerheden aangetroffen welke niet zijn gecorrigeerd.

2.5.2 *Geringe rechtmatigheidsfouten en -onzekerheden*

Gedurende onze controle hebben wij een rechtmatigheidsfout geconstateerd omtrent de aanbestedingen. Wij hebben als ADR in 2020 de afgesloten nieuwe raamovereenkomsten voor de externe inhuur van adviesdiensten door I&W/UBR als onrechtmatig aangemerkt. De betreffende contracten lopen door in 2021 en leiden tot een onrechtmatigheidsfout van circa € 4,2 miljoen. Tevens hebben wij geconstateerd dat bij twee aanbestedingen het RVB om moverende redenen heeft afgeweken van de Aanbestedingswet 2012 wat leidt tot een onrechtmatigheidsfout van € 4,8 miljoen. De totale rechtmatigheidsfout bedraagt hiermee circa € 9 miljoen (inclusief btw). Hiermee blijft het totaal aan geconstateerde afwijkingen ruim onder de rapporteringstolerantie.

3 Resultaat opvolging bevindingen zichtbaar

3.1 Inleiding

In 2021 hebben wij onderzoek verricht naar de onderstaande relevante (jaarrekening) posten en processen van het financieel beheer, de materiële bedrijfsvoering en de daartoe bijgehouden administraties:

- Proces ingebruikgeving;
- Beheer projecten;
- Beheer IT (betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking); en
- Afspraken met opdrachtgevers.

In dit auditrapport wegen wij bevindingen per proces of stroom aan de hand van het wegingskader dat de ADR hanteert voor haar controles binnen het Rijk. Daarbij wegen wij het risico voor de jaarrekening (controle) en het financieel en materieel beheer van het RVB en wordt ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen gedurende het afgelopen jaar. Dit heeft voor de volgende stromen of processen geleid tot de volgende gewogen bevindingen:

Bevinding	Ontwikkeling in 2021*	Weging
Proces ingebruikgeving	=	■
Beheer projecten	+	■
Beheer IT	=	●
Afspraken met opdrachtgevers	+	✓

Tabel 2: weging bevindingen 2021

*In 2021 vindt voor het eerst een weging plaats van de bevindingen bij het RVB. Derhalve is de ontwikkeling gedurende 2021 weergegeven.

Ontwikkeling:

+ Duidelijke vooruitgang = Beperkte vooruitgang of gelijk gebleven

Weging:

- licht ■ gemiddeld ▲ ernstig ✓ opgelost

De impact van de gewogen bevindingen RVB zijn gewogen ten behoeve van het rapport van BZK. Volledigheidshalve merken wij op dat de gewogen bevindingen RVB niet hebben geleid tot een (gewogen) bevinding in het BZK-rapport van de ADR.

3.2 Proces ingebruikgeving

De verantwoorde stroom ingebruikgeving bedraagt over 2021 circa € 1 miljard. Daarmee is ingebruikgeving qua omvang de grootste opbrengstestroom in de staat van baten en lasten van het RVB over 2021. Ingebruikgeving betreft het ter beschikking stellen van kantoren en (bijzondere) specialties, het leveren van huisvestingsdiensten conform het Rijkshuisvestingsstelsel en het in gebruik geven van Rijksvastgoed aan partijen buiten de Rijksoverheid.

De aanknopingspunten bij de controle zijn de (maximaal beschikbare) capaciteit en de juistheid van de geregistreerde leegstand. Er bestaat een (inherent) risico dat de beschikbare capaciteit, die als basis dient voor te factureren gebruikersvergoedingen, niet volledig is geregistreerd. Tevens bestaat het (inherent) risico dat

deze beschikbare capaciteit onterecht als leegstand wordt geregistreerd, waardoor opbrengsten kunnen worden gemist en niet worden verantwoord.

Een belangrijke waarborg voor het voorkomen van een materiele fout in de verantwoording ligt in de effectiviteit van de interne beheersing. Naar onze mening is de interne beheersing op de volgende onderdelen nog niet voldoende effectief:

- De vergoedingen worden in rekening gebracht op basis van de gecontracteerde vierkante meters. Deze sluiten niet altijd aan met de werkelijke vierkante meters van panden. Het RVB heeft deze verschillen inzichtelijk gemaakt voor de verschillende meetmethoden. De uitkomsten van deze analyse leiden tot aanpassingen in de ingebruikgevingscontracten. Het RVB voert deze aanpassingen door wanneer contracten vernieuwd of verlengd moeten worden
- Oracle geeft onvoldoende inzicht in de actuele en historische leegstand van in gebruik gegeven panden.
- De functiescheiding in het proces van ingebruikgeving wordt niet afgedwongen in Oracle.
- Niet alle contracten voor ingebruikgeving zijn door de gebruiker getekend. Binnen het RVB vindt goedkeuring van de contracten in hard copy plaats en controle door middel van een paraaf. De goedkeuring en controle vindt derhalve niet in een geautomatiseerd systeem plaats.

Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd bij onze jaarrekeningcontrole en hierbij vastgesteld dat de verantwoorde opbrengsten volledig zijn verantwoord, de leegstand juist is verantwoord en dat de (handmatige) procedures werden nageleefd.

3.3 Beheer projecten

In voorgaande rapportages signaleerden wij mogelijkheden voor verbeteringen in de vastgoed- en projectadministratie. Onderliggende problemen zijn gecompliceerd en niet met enkele stappen en in een kort tijdsbestek op te lossen. Overigens wordt deze problematiek voldoende door het RVB onderkend en wordt de nodige aandacht geschonken om dit te verbeteren.

Het beheer van de projectenportefeuille blijft een aandachtspunt voor het RVB voor wat betreft uniforme en betrouwbare sturing, beheersing en verantwoording op projecten. Wel signaleren wij gedurende 2021 vooruitgang rondom het projectbeheer op de volgende punten:

- Er is een 'visie' (gewenst beeld) geformuleerd voor een optimale projectadministratie die verder uitgewerkt moet worden. Wij adviseren hierbij aandacht te schenken aan items als uniformiteit en aspecten waarop de projectadministratie informatie moet geven, alvorens deze door de directie te laten bevestigen.
- Eerste toepassing van het IPM-model heeft plaatsgevonden voor het programma Binnenhof en heeft positief bijgedragen aan een adequate beheersing. Wij adviseren het IPM-model voor alle risicovolle projecten van Directie Transactie & Projecten (T&P) toe te passen.
- Het werken met standaard projectsjablonen in Oracle bij nieuwe projecten.
- Het standaardiseren van projectvoortgangsoverleggen middels uniforme projectvoortgangsformulieren (PGI's).
- Aandacht voor tijdige activering en opschonen van projecten.

Hiermee zien wij rondom onze gewogen bevinding van het projectbeheer een duidelijke vooruitgang in 2021. De maatregelen bevatten naar onze mening in opzet de juiste elementen. De weging kan naar beneden worden bijgesteld als de maatregelen in uitvoering zijn gebracht (werking). Hierbij zullen wij de rol van de integraal projectverantwoordelijke (IPV-er) en business control betrekken.

Het RVB heeft een routekaart opgesteld ten aanzien van haar informatie-strategie. Dit is een routekaart welke ingaat op de volgende vijf hoofdlijnen: vastgoed, Geo-info, data, organisatie en keten. Deze I-strategie kan in onze in belangrijke mate bijdragen aan een betere projectbeheersing.

3.4 Beheer IT

Omtrent het beheer van IT zien wij per saldo geen ontwikkelingen. Op onderdelen kunnen onze bevindingen als volgt worden samengevat:

- Er zijn audittabellen ingericht om ongeautoriseerde wijzigingen in Oracle in Topdesk te registreren. Actieve monitoring hierin vindt nog niet plaats.
- Een conflictenmatrix rondom autorisatiebeheer is opgeleverd, hetgeen een vooruitgang is ten opzichte van 2020. Wel ontbreekt nog een autorisatiematrix waarin een beschrijving en koppeling van de rechten aan de rollen is vastgelegd. Als deze matrix er is, kan dit punt worden afgewikkeld.
- Duidelijke geformaliseerde afspraken om meer informatie over de GITC tussen RVB en SCC-ICT ontbreken.
- Storing in Oracle (zie verder hieronder).

Vanaf vrijdag 15 oktober tot en met woensdag 27 oktober 2021 heeft er een storing in Oracle E-business Suite module van het RVB plaatsgevonden.

Na uitvraag bij alle onderdelen van het RVB die gebruik maken van Oracle en de hiermee verbonden applicaties kan geconcludeerd worden dat er beperkt data is verloren en dit hersteld is. Gedurende de storing is waar noodzakelijk buiten het systeem om gewerkt, dit is tevens hersteld.

Dankzij adequate acties door de betreffende medewerkers, die vlak na het optreden van de storing en gedurende de acht volgende werkdagen de noodzakelijke handelingen hebben verricht, heeft het RVB geen financieel risico gelopen door de storing van Oracle en heeft de bedrijfsvoering relatief goed doorgang kunnen vinden.

Alhoewel de ontwikkeling van de kwaliteit van het IT-beheer over de gehele lijn gelijk is gebleven, is de noodzaak om de afspraken te herijken hierdoor extra zichtbaar geworden.

3.5 Afspraken met opdrachtgevers

Afspraken tussen het RVB en opdrachtgevers behoeven in sommige gevallen aanscherping, omdat deze in de praktijk onvoldoende duidelijk blijken, niet meer actueel zijn of, niet specifiek genoeg zijn. Gedurende 2021 zien wij de volgende ontwikkelingen hierin:

- Risico inschatting rondom bodemmaterialen is opgepakt, afgestemd met FEZ BZK en besproken met Rijkswaterstaat.
- Standaardisatie en actualisering van afspraken met opdrachtgevers heeft de aandacht binnen het RVB, maar is nog niet gerealiseerd.
- Afspraken met opdrachtgevers over de problematiek van de breedplaatvloeren zijn gerealiseerd.

Samengevat zien wij op deze gewogen bevinding een verbetering ten opzichte van 2020. Het resterende punt van standaardisatie en actualisering van afspraken ligt buiten de invloedssfeer van het RVB. De oplossing van dit punt levert het RVB een dilemma op maar vormt geen obstakel binnen de bedrijfsvoering van het RVB. Hiermee is de lichte bevinding in onze ogen opgelost.

3.6 Overige bevindingen zonder weging

Naast de gewogen bevindingen zoals opgenomen in de onderdelen 3.1. tot en met 3.5., hebben wij tijdens onze controle andere bevindingen op het gebied van financieel beheer gesignaleerd tijdens onze eindejaarscontrole. In dit onderdeel gaan wij daar verder kort op in.

3.6.1 *Programma Binnenhof*

Wij hebben in het interim-rapport 2021 vermeld dat de zesde voortgangsrapportage van het programma Renovatie Binnenhof op twee belangrijke aspecten is verbeterd ten opzichte van de voorgaande rapportages. Op de eerste plaats ten aanzien van de totstandkoming van het huidige budget over de tijd met een inzichtelijke grafiek. Op de tweede plaats is de risicoparagraaf uitgebreid en bevat deze naast de risico's in de disclaimer ook de belangrijkste risico's voor het project.

In de recent uitgebrachte zevende voortgangsrapportage van 14 april 2022 is een risico-inschatting opgenomen met de 10 risico's en belangrijke beheersmaatregelen. Wij adviseren in volgende voortgangsrapportages deze risico inschatting verder concreet te maken door de risico's inzichtelijk te maken in omvang (geld) en in korte versus lange termijn (tijd), zodat eventuele overschrijdingen in budget en tijd meer transparant worden. Hiertoe zijn op politiek niveau toezeggingen gedaan.

Verder rapporteerden wij in ons interim-rapport 2021 dat de 'Review Governance Renovatie Binnenhof' van de heer Johan Remkes heeft plaatsgevonden en die concrete aanbevelingen geeft voor aanscherpingen in de governance.

Naar aanleiding hiervan achten wij het van belang voldoende opvolging te geven aan de volgende toezeggingen van de staatssecretaris:

- het invoeren van een halfjaarlijks bestuurlijk overleg met de vier gebruikers (RvS, EK, TK, AZ);
- de mogelijkheid tot escalatie vanuit de stuurgroep naar het bestuurlijk niveau;
- de aanpassing van het beleid inzake de geheimhouding naar 'openbaar tenzij'.

In de komende voortgangsrapportages Programma Binnenhof, zullen wij de voortgang omtrent de risico-inschatting en governance betrekken.

3.6.2 *Aanbestedingen*

De interne beheersing bij het proces aanbestedingen richt zich primair op de rechtmatigheid en juistheid van de daaruit voortvloeiende inkopen. Op basis onze controle toetsen wij de naleving van de aanbestedingen aan de Aanbestedingswet 2012. Daarnaast voeren wij werkzaamheden uit met betrekking tot de integriteit omtrent inkopen.

Tijdens onze controle stelden wij de volgende afwijkingen hierbij vast, welke gekenmerkt kunnen worden als tekortkomingen in het financieel beheer:

- In een aantal gevallen is de gunning van de opdracht niet binnen de wettelijke termijn conform de Aanbestedingswet 2012 gepubliceerd op TenderNed. Het RVB zal de termijnen beter in acht nemen en heeft de bevinding onder de aandacht van de inkoopadviseurs gebracht.
- Tussen de mandaatlijst die geldt binnen het RVB en de autorisatiematrix uit TenderNed zijn verschillen geconstateerd. Medewerkers in de rol van procesleider (zowel intern als extern) hebben volgens de autorisatiematrix binnen TenderNed een mandaat van maximaal € 5.000, echter komen zij niet in alle gevallen voor op de mandaatlijst. Volgens de interne procedure zouden externe medewerkers geen mandaat mogen hebben. Daarnaast hebben bepaalde medewerkers en stagiaires binnen TenderNed leesrechten, maar komen zij niet voor op de mandaatlijst.
- Het inkoopregister wordt handmatig gevuld door medewerkers van afdeling ICM. Wij hebben vastgesteld dat opdrachten die zijn gepubliceerd op TenderNed niet altijd (direct) worden opgenomen in het inkoopregister. Hiermee wordt de volledigheid van het inkoopregister onvoldoende gewaarborgd.

In ons interim audit rapport 2022 zullen wij deze punten verder evalueren.

3.6.3 *Overschrijding mandaat inkoopposten*

Uit de controle van de inkoopposten is vastgesteld dat een functionaris met een mandateringsbevoegdheid tot en met € 50.000 (exclusief btw) autorisatie heeft verleend die € 400 boven die grens lag. Ondanks dat dit met interne regelgeving is ingeregeld binnen RVB, is deze check kennelijk niet in het geautomatiseerd systeem ingeregeld.

3.6.4 *Betrouwbaarheid lijstwerk materiele vaste activa (MVA)*

Bij het opstellen van de huidige vorm van de verloopstaat van de MVA worden vanwege de mate van detaillering veel handmatige handelingen verricht om deze op te stellen, hetgeen op objectniveau foutgevoelig is. Het RVB is zich hiervan bewust en gaat graag in overleg met de ADR over het verbeteren van dit proces.

Bij onze controle schenken wij extra aandacht aan de betrouwbaarheid van het lijstwerk en bij onze gegevensgerichte werkzaamheden signaleerden wij geen afwijkingen hiervoor in de verloopstaat MVA.

4 Ondertekening

Den Haag, 13 mei 2022

w/g

Auditdienst Rijk